

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
КРЕМЕНЧУЦЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ІМЕНІ МИХАЙЛА ОСТРОГРАДСЬКОГО
Факультет права, гуманітарних і соціальних наук
Кафедра «Психології, педагогіки та філософії»

«ЗАТВЕРДЖУЮ»

Проректор з науково-педагогічної
та методичної роботи

В.В. Костін

04 "09" 2023 р.

РОБОЧА ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ
ООК 4 «ОСНОВИ ГРУПОВОЇ ПСИХОКОРЕКЦІЇ»
Другого (магістерського) освітнього рівня
спеціальність 053 «Психологія»
освітньо-професійна програма 053 «Психологія»

Робоча програма навчальної дисципліни «Основи групової психокорекції» розроблена на основі освітньо-професійної програми «Психологія», підготовки здобувачів освіти освітнього рівня «Магістр» за спеціальністю 053 «Психологія» та відповідних нормативних документів

Робочу програму розробили:

Доцент кафедри психології, педагогіки та філософії, кандидат психологічних наук Літвінова О. В.

Робочу програму обговорено та схвалено на засіданні кафедри психології, педагогіки та філософії, протокол №_1__ від _01.09._____2023 р.

Гарант освітньої програми _____ Ольга ЛІТВІНОВА

Завідувач кафедри _____ Ольга ЛІТВІНОВА

Робочу програму обговорено та схвалено на засіданні науково-методичної ради факультету права, гуманітарних і соціальних наук протокол №_1__ від __04.09._____2023 р.

Голова науково-методичної ради _____ Людмила ВАСЕЧКО

Опис навчальної дисципліни

Найменування показників	Галузь знань, напрям підготовки, освітньо-кваліфікаційний рівень	Характеристика навчальної дисципліни	
		денна форма навчання	заочна форма навчання
Кількість кредитів – 5,0	Галузь знань 05 Соціальні і поведінкові науки	цикл дисциплін професійної підготовки	
	Напрямок підготовки 053 «Психологія»		
Модулів – 1	Спеціальність (професійне спрямування): магістр з психології	Рік підготовки: (курс)	
Змістових модулів – 2		1-й	1-й
Індивідуальне науково-дослідне завдання – немає		Семестр	
Загальна кількість годин – 150		1-й	1-й
		Лекції	
Тижневих годин для денної форми навчання: аудиторних – 3,5 самостійної роботи студента – 7,1	Освітньо-кваліфікаційний рівень: магістр	20	8
		Семінарські	
		10 год.	4
		Практичні	
		20	4
		Самостійна робота	
		100 год.	136
Вид контролю: диференційований залік			

Примітка.

Співвідношення кількості годин аудиторних занять до самостійної і індивідуальної роботи становить:

для денної форми навчання – 50:100

для заочної форми навчання – 16:136

1. Мета та завдання навчальної дисципліни

Метою вивчення дисципліни є ознайомлення студентів з основами проведення групової психокорекції, оволодіння студентами знаннями та навичками по використанню різноманітних психокорекційних методик та технологій.

Основними **завданнями**, що мають бути вирішені у процесі вивчення дисципліни, є:

- знайомство з основними видами психокорекції, цілями та завданнями психокорекційної діяльності;
- знайомство з основними вимогами, що висуваються до психолога при здійсненні психокорекційної роботи;
- знайомство із специфікою групової психокорекції – особливостями створення групи, розвитком групової динаміки тощо;
- знайомство з основними видами корекційних груп в залежності від запиту, технік та методик, що покладені в основу корекційної програми;
- знайомство із особливостями використання психокорекційних технік та методик, заснованих на психодинамічному, клієнт-центрованому, когнітивно-поведінковому підходах та ін.

В результаті вивчення курсу студенти повинні набути *практичних навичок та умінь* щодо:

знати:

- предмет, завдання та основні методи групової психокорекції;
- закони формування психокорекційних груп;
- етичні вимоги до керівника психокорекційної групи;
- види корекційних груп – тренінгові групи, групи зустрічей, групи вмінь, тілесно-орієнтовані групи;

– особливості використання психокорекції в роботі з різними віковими групами та різними запитами;

– методи та методики психокорекції, що використовуються в різних напрямках психології.

уміти:

– розробляти програми проведення групової психокорекції з урахуванням вікового критерію та тематики запиту;

– бути керівником психокорекційної групи, виходячи із етичних принципів роботи психолога та вікових особливостей учасників групової психокорекції;

– використовувати практичні техніки та методики в роботі психокорекційної групи.

Згідно з вимогами освітньо-професійної програми студенти оволодіють наступними компетентностями:

загальними:

– ЗК 1 – здатність застосовувати знання у практичних ситуаціях;

– ЗК 3 – здатність генерувати нові ідеї (креативність);

– ЗК 5 – Цінування та повага різноманітності та мультикультурності;

– ЗК 6 – Здатність діяти на основі етичних міркувань (мотивів).

– ЗК 7 – Здатність діяти соціально відповідально та свідомо;

– ЗК 9 – Здатність мотивувати людей та рухатися до спільної мети.

спеціальними (фаховими, предметними):

– СК 4 – Здатність здійснювати практичні діяльність (тренінгові, психотерапевтичну, консультаційну, психодіагностичну та іншу залежно від спеціалізації) з використанням науково верифікованих методів та технік.

– СК 5 – Здатність організовувати та реалізовувати просвітницьку та освітню діяльність для різних категорій населення у сфері психології.

– СК 6 – Здатність ефективно взаємодіяти з колегами в моно- та мультидисциплінарних командах.

– СК 9 – Здатність дотримуватися у фаховій діяльності норм професійної етики та керуватися загальнолюдськими цінностями.

– СК 10 – Здатність розробляти та впроваджувати інноваційні методи індивідуальної та групової психологічної допомоги (психологічне консультування, психологічна корекція, психоедукація) клієнтам у складних життєвих ситуаціях

Зміст дисципліни «Основи групової психокорекції» сформульований у наступних програмних результатах навчання:

– ПРН 4 – Робити психологічний прогноз щодо розвитку особистості, груп, організації.

– ПРН 5 – Розробляти програми психологічних інтервенцій (тренінг, психотерапія, консультування тощо), провадити їх в індивідуальній та груповій роботі, оцінювати якість.

– ПРН 6 – Розробляти просвітницькі матеріали та освітні програми, впроваджувати їх, отримувати зворотній зв'язок, оцінювати якість.

– ПРН 8 – Оцінювати ступінь складності завдань діяльності та приймати рішення про звернення за допомогою або підвищення кваліфікації.

– ПРН 9 – Вирішувати етичні дилеми з опорою на норми закону, етичні принципи та загальнолюдські цінності.

– ПРН 11 – Здійснювати адаптацію та модифікацію існуючих наукових підходів і методів до конкретних ситуацій професійної діяльності

2. Програма навчальної дисципліни

Змістовний модуль 1. Методологічні основи проведення групової психокорекції

Тема 1. Вступ до практичної психокорекції

Психологічна корекція як сфера діяльності психолога. Види психокорекції. Основні принципи, цілі та завдання психокорекційної роботи.

Вимоги до психолога, який здійснює психокорекційні заходи.

Тема 2. Специфіка групової психокорекції

Особливості створення психокорекційної групи. Поняття групової динаміки в процесі психокорекції. Завдання ведучого психокорекційної групи та етичні вимоги, що висуваються до нього.

Тема 3. Види корекційних груп

Тренінгові групи як засоби психокорекції. Основні етапи роботи груп-зустрічей. Групи вміль. Особливості проведення тілесно-орієнтованих психокорекційних груп. Групова дискусія як метод групової роботи.

Змістовий модуль 2. Методи практичної корекції через призму основних психологічних напрямів

Тема 4. Основні напрями в зарубіжній психокорекційній практиці

Корекційний вплив в класичному психоаналізі. Психокорекційні техніки індивідуальної психокорекції А. Адлера. Основні психокорекційні практики клієнт-центрованого підходу К. Роджерса. Особливості когнітивно-поведінкової психокорекції.

Тема 5. Методи практичної психокорекції

Основні психологічні механізми корекційного впливу гри. Використання технік арт-терапії в груповій психокорекції. Роль психогімнастики в ситуації роботи психокорекційної групи. Форми і види психодрами.

Тема 6. Психокорекційна робота з різними віковими групами

Особливості проведення психокорекційної роботи з дітьми та підлітками. Основні напрями роботи психокорекційних груп з дорослими. Спеціальна дитяча психокорекція.

3. Структура навчальної дисципліни

Назви змістових модулів і тем	Кількість годин									
	денна форма					заочна форма				
	усього	у тому числі				усього	у тому числі			
		л	сем.	прак	с.р.		л	сем	прак	с.р.
Змістовий модуль 1. Методологічні основи проведення групової психокорекції										
Тема 1. Вступ до практичної психокорекції	20	1	2	2	15		1	-	-	20
Тема 2. Специфіка групової психокорекції	21	2	2	2	15		1	1	1	20
Тема 3. Види корекційних груп	21	2	-	4	15		2	1	1	20
Разом за змістовним модулем 1	62	5	4	8	45		4	2	2	60
Змістовий модуль 2 Методи практичної корекції через призму основних психологічних напрямів										
Тема 4. Основні напрями в зарубіжній психокорекційній практиці	26	2	2	2	20		1	-	-	20
Тема 5. Методи практичної психокорекції	23	2	2	4	15		1	1	1	20
Тема 6. Психокорекційна робота з різними віковими групами	29	1	2	6	20		2	1	1	36
Разом за змістовним модулем 2	78	5	6	12	55		4	2	2	76
ІНДЗ – к/р		-	-	-	-					
Семестровий контроль – залік	-	-	-	-	-					
Усього годин	150	10	10	20	100		8	4	4	136

4. Теми семінарських занять

№ з/п	Назва теми	Кількість Годин	
		ДФН	ЗФН
1	Історія розвитку групових форм психологічної допомоги	2	-
2	Групова динаміка та групова згуртованість в ситуації роботи психокорекційної групи	2	1
3	Психокорекційна практика психодінамічного, поведінкового, когнітивного напрямів, трансактного аналізу та гештальттерапії	2	1
4	Методи практичної психокорекції	2	1
5	Психокорекція дитячо-батьківських та сімейних відносин	2	1
	Усього	10	4

5. Теми практичних занять

№ з/п	Назва теми	Кількість Годин	
		ДФН	ЗФН
1	Правила групової психокорекційної роботи. Етичні принципи роботи ведучого психокорекційної групи.	2	0,5
2	Принципи створення психокорекційних програм	2	1
3	Соціально-психологічний тренінг як вид психокорекції	2	1
4	Активні методи групової психокорекційної роботи	2	0,5
5	Основні напрями в зарубіжній психокорекційній практиці	2	-
6	Використання методів когнітивно-поведінкової корекції в груповій психокорекції	2	-
7	Використання методів арттерапії в груповій психокорекції	2	-
8	Особливості проведення групової психокорекції з дітьми	2	0,5
9	Особливості проведення групової психокорекції з дітьми, які мають особливі потреби	2	-
10	Особливості проведення групової психокорекції з дорослими в рамках груп психологічної підтримки	2	0,5
	Усього	20	4

7. Самостійна робота

№ з/п	Назва теми	Кількість Годин	
		дфн	Зфн
1	Основні завдання та принципи проведення групової психокорекції	15	20
2	Соціально-психологічна характеристика групових процесів в ситуації групової психокорекції	15	20
3	Особливості проведення груп зустрічей, гештальтгруп, груп умінь, тілесно-орієнтованих груп	15	20
4	Психодинамічний, поведінковий та когнітивний напрями в зарубіжній психокорекційній практиці	20	20
5	Особливості використання активних та інтерактивних методів в психокорекційній роботі з групами	15	20
6	Розробка психокорекційних програм для різних вікових груп для різної психологічної проблематики	20	36
	Усього	60	136

Завдання до самостійної роботи:

- 1) підготовка до семінарських та практичних занять;
- 2) підготовка і виступ з доповідями, презентаціями;
- 3) написання психокорекційних програм на обрану тематику з урахуванням відповідних етапів психокорекції;
- 4) анотація першоджерел;
- 5) розробка постерів з основними техніками психокорекції;
- 6) розробка рекламних буклетів щодо анонсу психокорекційної програми з обраної тематики та вікової категорії.

9. Методи навчання

Лекції, семінарські заняття, практичні заняття, відпрацювання завдань самостійної роботи, відпрацювання вмінь та навичок щодо розуміння етапів психокорекційної роботи та різноманітних форм та методів групової психокорекції.

10. Методи контролю

Контроль і оцінювання знань, вмінь та навичок студентів складається з двох етапів:

- поточного контролю роботи студентів;
- підсумкового контролю (диференційний залік).

Поточний контроль здійснюється в процесі вивчення дисципліни на практичних та семінарських заняттях і проводиться у терміни, які визначаються календарним планом та розкладом.

Завданням поточного контролю є перевірка розуміння та засвоєння теоретичних знань та практичних умінь щодо підготовки, організації, проведення та оцінювання ефективності програм психокорекційної роботи психолога.

Об'єктами поточного контролю знань студентів є:

- систематичність, активність, своєчасність та результативність роботи над вивченням програмного матеріалу дисципліни, у тому числі виконання письмових завдань до кожної теми;
- виконання завдань для самостійної роботи;
- представлення конкретних психокорекційних технік та вправ відповідно до психологічних напрямів та об'єктів психологічної інтервенції.

Поточний контроль знань, вмінь та навичок студентів передбачає застосування таких видів:

- тестові завдання;
- обговорення проблеми, дискусія;
- аналіз конкретних практичних кейсів;
- презентація розробленої психокорекційної програми за обраною тематикою;
- інше.

Об'єктом підсумкового контролю знань студентів у формі диференційованого заліку є відповіді питання підсумкового тесту.

11. Розподіл балів, що отримують студенти (денна форма навчання)

Вид занять	Змістовий модуль №1	Змістовий модуль №2	Сума
	T1 – T3	T4 – T6	
Лекції	2,5	3	5,5
Семінарські заняття	10 (2x5)	15 (3x5)	25
Практичні заняття	8 (4x2)	12 (6x2)	20
Виконання завдань до самостійної роботи	7,5 (3x2,5)	12 (3x4)	19,5
Тести МК-1, МК-2	5	5	10
Всього	35	45	80
Диференційований залік			20
Усього			100

Розподіл балів, що отримують студенти (заочна форма навчання)

Вид занять	Змістовий модуль №1	Змістовий модуль №2	Сума
	T1 – T3	T4 – T6	
Лекції	4	4	8
Семінарські заняття	10 (2x5)	10 (2x5)	20
Практичні заняття	6 (3x2)	6 (3x2)	12
Виконання завдань до самостійної роботи	15 (3x5)	15 (3x5)	30
Тести МК-1, МК-2	5	5	10
Всього	35	45	80
Диференційований залік			20
Усього			100

Шкала оцінювання: національна та ECTS

Сума балів за всі види навчальної діяльності	Оцінка ECTS	Оцінка за національною шкалою	
		для екзамену, курсового проекту (роботи), практики	для іспиту
90 – 100	A	відмінно	зараховано
82-89	B	добре	
74-81	C		
64-73	D	задовільно	
60-63	E		
35-59	FX	незадовільно з можливістю повторного складання	не зараховано з можливістю повторного складання
0-34	F	незадовільно з обов'язковим повторним вивченням дисципліни	не зараховано з обов'язковим повторним вивченням дисципліни

12. Методичне забезпечення

Спеціальна література; друковані періодичні видання; ілюстративний матеріал, методичні вказівки до проведення семінарських, практичних занять та самостійної роботи студентів, робоча навчальна програма.

13. Рекомендована література

Базова

1. Андрушко Я. С. Психокорекція : навч.-метод. посібник. Львів : ЛьвДУВС, 2017. 212 с.
2. Васківська С. В Основи психологічного консультування : навчальний посібник. Київ : Четверта хвиля, 2004. С. 5, 256 с.
3. Групові форми роботи в системі психосоціальної допомоги дітям і сім'ям, що опинились у складних життєвих обставинах внаслідок військових дій (досвід упровадження) / [авт. кол. В. В. Байдик, Ю. С. Бондарук, Ю. П. Гопкало, Т. Б. Гніда, І. О. Корнієнко, Н. В. Лунченко, Ю. А. Луценко,

Р. А. Мороз, І. І. Ткачук] ; заг. ред. В. Г. Панка, І. І. Ткачук. Київ : Ніка-Центр, 2020. 122 с. URL: <https://lib.iitta.gov.ua/723324/1/posibnyk-grupovi-formy.pdf>

4. Зливков В. Л., Лукомська С. О. Сучасні тренінгові технології розвитку особистості в освіті. Київ. 2022. 184 с. URL: <http://surl.li/fvnao>

5. Кузікова С. Б. Основи психокорекції : навчальний посібник. Київ : Академвидав, 2012. 320 с.

6. Мельничук О. Б. Основи психоконсультування та психокорекції : Навчальний посібник для студентів подвійних спеціальностей із спеціальністю «Практична психологія» та спеціалізацією «Соціально-психологічна реабілітація». Київ : Каравела, 2015. 390 с.

7. Основи практичної психології: підручник для студ. вищих навч. закладів / В. Г. Панок [та ін.]. Київ: Либідь, 2006. 536 с.

8. Практикум із групової психокорекції: підручник / С. Д. Максименко, О. О. Прокоф'єва, О. В. Царькова, О. В. Кочкурова. Мелітополь : Видавничо-поліграфічний центр «Люкс», 2015. 414 с. URL: <http://eprints.mdpu.org.ua/id/eprint/6958/1/%D0%9F%D0%A0%D0%90%D0%9A%D0%A2%D0%98%D0%9A%D0%A3%D0%9C%20%D0%A3%D0%A7%D0%95%D0%91%D0%9D%D0%98%D0%9A.pdf>

9. Технологія тренінгу / Упоряд. : О. Главник, Г. Бевз / за заг. ред. С. Максименко. Київ : Главник, 2005. 112 с.

10. Яценко Т. С. Теорія і практика групової психокорекції / Т. С. Яценко. – К. : Вища школа, 2004. – 697 с.

11. Яценко Т. С., Іваненко Б. Б., Аврамченко С. М. Концептуальні засади і методика глибинної психокорекції: підготовка психолога-практика : навч. посіб. К.: Вища школа, 2008. – 342 с.

Додаткова

1. Бондарук Ю. Особливості групової психологічної роботи з дітьми, які отримали травматичний досвід. Психологічні перспективи. Вип. 36. 2020. С. 49-

66. URL: <http://surl.li/juxcm>

2. Заїкіна Г. Л., Лобанова В.І. Принципи використання психокорекції у навчально-виховному процесі. Молодий вчений. №11.1. Листопад 2016. С. 44-47. URL: <http://molodyvcheny.in.ua/files/journal/2016/11/174.pdf>

3. Компанович М. С. Особливості використання психокорекційних технік в роботі з підлітками із психосоматичними серцево-судинними захворюваннями. Збірник наукових праць Інституту психології ім. Г. С. Костюка. НАПНУ. URL: <http://www.apppsychology.org.ua/data/jrn/v9/i8/30.pdf>

4. Концептуальні засади і методика глибинної психокорекції: підготовка психолога-практика: навч. посіб. / Т. С. Яценко, Б. Б. Іваненко, С. М. Аврамченко та ін.; за ред. Т. С. Яценко. Київ: Вища шк., 2008. 342 с. URL: https://library.udpu.edu.ua/library_files/423691.pdf

5. Літвінова О. В., Юденко Н. В. Соціально-психологічний тренінг як ефективний метод групової психологічної роботи. *Психолого-педагогічні, правові та соціально-культурні проблеми сучасного суспільства: матеріали VI Міжнар. наук.-практ. конф.* (Кременчук, 20-21 жовтня 2021 р.); [редкол.: Т. Б. Поясок (голова), О. О. Пономаренко та ін.]. ПП Щербатих О. В.: Кременчук, 2021. С.249-253.

6. Літвінова О. В. Використання технік арт-терапії в тренінгах командотворення. *Соціокультурні та психологічні виміри становлення особистості. Зб. наукових праць за матеріалами II Міжнародної науково-практичної конференції* (м.Херсон, 26-28 вересня 2019 р.) [Електронний ресурс] / ред. колегія О. Є. Блінова, Н. І. Тавровецька. – Херсон, 2019. – С.174-177.

7. Осика О. В., Осика К. С. Теорія і практика психокорекційної роботи. Навчальний посібник. Слов'янськ, 2016. 111 с. URL: <https://ddpu.edu.ua/images/stories/news/2016/NMR/posibniki/PRPSH/Teoria%20i%20praktika%20psixokorekciynoi%20roboti.pdf>